



ÅRSREDOVISNING OCH  
REVISIONSBERÄTTELSE  
FÖR ÅR 1950





---

**ORDINARIE BOLAGSSTÄMMA** hålles å Stockholms Enskilda Banks huvudkontor, Stockholm, måndagen den 16 april 1951 kl. 9.15 f. m. För rätt till deltagande i bolagsstämmans förhandlingar fordras enligt bolagsordningen anmälan hos styrelsen senast kl. 16 tredje dagen före bolagsstämman. Den utdelning som kan komma att beslutas av bolagsstämman tillhandahålles hos Stockholms Enskilda Bank AB i Stockholm mot kupong nr 14.

# FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Aktiebolaget Atlas Diesel får härmed avgiva berättelse över bolagets verksamhet under år 1950.

Efterfrågan på bolagets produkter har varit god, och beloppet av ingångna beställningar har under 1950 varit större än under 1949. Tillgången på arbetskraft har visat tecken till att minska, men leveranserna ha trots detta kunnat hållas på en mycket hög nivå. Fakturerade leveranser under 1950 uppgå till 83.386.346 kronor, under det att motsvarande siffra för 1949 var 66.621.282 kronor. Den avsevärt stegrade omsättningen har delvis sin förklaring i ökade leveranser till bolaget från dotterbolag och andra industriföretag. Summan av de vid årsskiftet inneliggande beställningarna är lägre än förra året, ett förhållande som i främsta rummet förklaras av den successiva avvecklingen av motortillverkningen. Orderingången under den förflutna delen av detta år är emellertid mycket tillfredsställande, och bolaget kan räkna med full sysselsättning under 1951.

Antalet avlönade arbetare uppgick under året till i medeltal 1.337



mot 1.371 under föregående år. Medeltalet övriga i bolagets tjänst anställda personer var 655 mot 640 under 1949. År 1950 ha utbetalats till styrelse, verkställande direktör och andra företagsledare 498.000 kronor, till arbetare 9.882.788 kronor och till övriga befattningsinnehavare 6.014.122 kronor.

Ett fåtal beställningar på dieselmotorer voro vid årsskiftet ännu icke levererade. Denna gren av rörelsen har emellertid under året stegvis avvecklats, och den tillverkningskapacitet, som härigenom frigjorts, har disponerats för tillverkning av kompressorer och bergborrmaskiner. Motortillverkningen beräknas vara helt nedlagd vid halvårsskiftet den 30 juni 1951.

Bolaget har under året ytterligare ökat sin försäljningsverksamhet i utlandet. Dess ingenjörer och demonstratörer ha företagit omfattande resor i ett stort antal länder, vilket bidragit till att över så gott som hela världen befästa bolagets ställning som leverantör av pneumatiska maskiner och verktyg samt kompressorer. Betydligt mera än hälften av bolagets omsättning går nu till utländska marknader.

Den tekniska forskningen och arbetet på konstruktiva förbättringar av bolagets produkter ha bedrivits i oförminskad skala; för detta ändamål har under året uppförts en ny laboratoriebyggnad, vilken utrustats med de modernaste tekniska hjälpmedel.

Bolagets dotterföretag ha i allmänhet visat tillfredsställande resultat. AB Sicklahus, vilket äger och förvaltar det omfattande bostadskomplex, som uppförts vid Sickla för att bereda bostäder åt bolagets anställda, har, delvis på grund av extraordinära kostnader, fått vidkännas en rätt betydande förlust. Med anledning härav har bolaget, såsom av vinst- och förlusträkningen framgår, lämnat en direkt subvention till AB Sicklahus.

Under verksamhetsåret ha förvärvats 15.000 aktier à nom. 100 kronor per aktie i Injector Company AB, Stockholm. Härigenom ha samtliga aktier i detta företag övergått i bolagets ägo.

Ett nytt dotterbolag, Atlas Türk Limited Ortakligi, Istanbul, med ett kapital av 10.000 turkiska pund har etablerats i Turkiet.

Disponibla vinstmedel enligt upprättad koncernbalansräkning



uppgå till 12.025.000 kronor. Björneborgs Jernverks AB:s balansräkning per 31 december 1950 bifogas.

Beträffande resultatet av årets verksamhet kan nämnas, att bolaget genom den avsevärt ökade omsättningen uppnått en betydligt högre bruttovinst än föregående år. Därtill kommer att avvecklingen av motortillverkningen, som nu återspeglar sig i vinst- och förlusträkningen, lett till en realisationsvinst å i det närmaste 6 miljoner kronor. På grund av sistnämnda omständighet redovisar bolaget en förhållandevis stor vinst för 1950. Ytterligare nedskrivningar ha gjorts på varulagren, vilka få anses vara upptagna till mycket betryggande värden. Ett antal arbetsmaskiner, som tidigare ställts till Björneborgs Jernverks AB:s förfogande, ha under året kostnadsfritt överlåtits på nämnda företag.

Avskrivningar å byggnader ha i bokslutet verkställts enligt oförändrade grunder:

|                                                |                       |
|------------------------------------------------|-----------------------|
| Fabriksbyggnader av sten med $21\frac{1}{2}$ % | av anskaffningsvärdet |
| » » trä » 5 % » »                              |                       |
| Bostadsbyggnader » » » 2 % » »                 |                       |
| Provisoriska träbyggnader » 20 % » »           |                       |

Till belysande av balansräkningens huvudsakliga poster kan i första hand nämnas, att bolaget förvärvat ytterligare c:a 30.000 kvm tomtmark, gränsande till bolagets fastigheter i Sickla. Härigenom har förvärvats hela det angränsande obebyggda industriområdet fram till Nacka station. Det bolaget tillhöriga området söder om Ältavägen, varå äro uppförda de tidigare nämnda bostadsfastigheterna, har under året försålts till AB Sicklahus. Fabriksfastigheterna ha under året utökats med den tidigare omtalade laboratoriebyggnaden, vilken dragit en kostnad av 210.000 kronor.

Bolagets bostadsfastigheter voro vid årsskiftet brandförsäkrade för 1.088.000 kronor. Deras taxeringsvärden uppgingo till 751.600 kronor. Fabriksfastigheterna voro brandförsäkrade för 7.110.600 kronor och taxerade till 4.633.000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att det nyförvärvade industriområdet ännu icke avstyckats och därför heller icke ingår i taxeringsvärdet för bolagets fabriksfastigheter.



Under året anskaffade maskiner och inventarier ha helt avskrivits. Bolagets maskiner och inventarier jämte bilar voro vid årsskiftet brandförsäkrade för 21.318.225 kronor.

Till följd av en successiv realisation av hela lagret av dieselmotorer och detaljer uppvisa lagervärdena en ytterligare nedgång jämfört med föregående år. Investeringar i dotterföretag och övriga företag förete en stegring från 11,8 miljoner kronor 1949 till 22,3 miljoner kronor 1950. I huvudsak förklaras ökningen av den starkt expanderande exportförsäljningen, vilken lett till stora utländska kundfordringar med dotterföretagen såsom förmedlare. Samma tendens visa också de direkta kundfordringarna, vilka under året stigit med över 3 miljoner kronor. Fordringarna äro i balansräkningen upptagna till högst de belopp, varmed de beräknas inflyta.

Med hänsyn till framtida byggnadsbehov har styrelsen i likhet med föregående år funnit önskvärt att till investeringsfonden för byggnader avsätta ett belopp å 2 miljoner kronor. Till personalens semesterkassa ha avsatts ytterligare 100.000 kronor och till dispositionsfond ha under förutsättning av bolagsstämmans godkännande avsatts 2 miljoner kronor.

Angående bolagets ställning och resultatet av dess verksamhet hänvisas i övrigt till närslutna balansräkning samt vinst- och förlusträkning.

|                                                |                          |
|------------------------------------------------|--------------------------|
| Till bolagsstämmans förfogande stå vinstmedel, |                          |
| överförda från tidigare år .....               | Kr. 502.419: 64          |
| intjänade under verksamhetsåret 1950 .....     | » 4.850.885: 04          |
|                                                | <u>Kr. 5.353.304: 68</u> |

Styrelsen och verkställande direktören föreslå, att dessa vinstmedel disponeras på så sätt att

|                                                        |                          |
|--------------------------------------------------------|--------------------------|
| till reservfonden avsättes .....                       | Kr. 515.950: —           |
| » aktieägarna utdelas 10 % (Kr. 2: 50 per aktie) ..... | » 1.523.925: —           |
| » skuldregleringsfonden avsättes .....                 | » 480.000: —             |
| samt att i ny räkning balanseras .....                 | » 2.833.429: 68          |
|                                                        | <u>Kr. 5.353.304: 68</u> |

# BALANSRÄKNING

## Tillgångar

### Anläggningstillgångar

Kronor

|                                        |                    |
|----------------------------------------|--------------------|
| Tomter .....                           | 1.882.935:—        |
| Fabriksfastigheter .....               | 6.670.895:—        |
| Bostadsfastigheter .....               | 934.805:—          |
|                                        | <u>9.488.635:—</u> |
| Avgår ackumulerade avskrivningar ..... | 3.530.024:—        |
|                                        | <u>5.958.611:—</u> |
| Maskiner och inventarier .....         | 15.829.104:—       |
| Avgår ackumulerade avskrivningar ..... | 15.829.103:—       |
|                                        | <u>1:—</u>         |

5.958.612:—

### Investeringar i dotterbolag och

#### övriga företag

|                                  |                |
|----------------------------------|----------------|
| Aktier i dotterbolag .....       | 4.470.010:—    |
| » » andra bolag .....            | 300.000:—      |
| Fordringar hos dotterbolag ..... | 17.511.233: 71 |
| » » andra bolag .....            | 60.000:—       |

22.341.243: 71

### Omsättningstillgångar

|                                        |                       |
|----------------------------------------|-----------------------|
| Råmaterial .....                       | 1.930.665:—           |
| Varor under tillverkning .....         | 3.062.245:—           |
| Hel- och halvfabrikat .....            | 6.285.013:—           |
|                                        | <u>11.277.923:—</u>   |
| Kundfordringar .....                   | 10.657.039: 40        |
| Övriga fordringar .....                | 572.962: 25           |
|                                        | <u>11.230.001: 65</u> |
| Spärrkonto hos Sveriges Riksbank ..... | 961.425: 62           |
| Accepterade växlar .....               | 902.143: 83           |
| Kassa, bank och postgiro .....         | 1.322.327: 41         |
|                                        | <u>3.185.896: 86</u>  |

25.693.821: 51

### Ställda panter

|                                                             |             |
|-------------------------------------------------------------|-------------|
| Fastighetsinteckningar .....                                | 4.648.830:— |
| Förlagsinteckningar .....                                   | 6.500.000:— |
| Depositionsbevis (ingår i »Kassa, bank och postgiro») ..... | 607.600:—   |

Kronor 53.993.677: 22



per den 31 december 1950

|                                                                                                                                                                                                               |                      | Skulder | Kronor                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------|-----------------------|
| <b>Eget kapital</b>                                                                                                                                                                                           |                      |         |                       |
| Aktiekapital .....                                                                                                                                                                                            | 15.239.250: —        |         |                       |
| Reservfond .....                                                                                                                                                                                              | 2.531.900: —         |         |                       |
| Skuldregleringsfond .....                                                                                                                                                                                     | 430.000: —           |         |                       |
| Dispositionsfond .....                                                                                                                                                                                        | 2.000.000: —         |         |                       |
| Investeringsfond för byggnader .....                                                                                                                                                                          | 4.000.000: —         |         |                       |
|                                                                                                                                                                                                               | <u>24.201.150: —</u> |         |                       |
| <b>Vinstmedel</b>                                                                                                                                                                                             |                      |         |                       |
| Vinst enligt balansräkningen den 31 december 1949 .....                                                                                                                                                       | 4.193.334: 64        |         |                       |
| Avgår: 7 % utdelning .....                                                                                                                                                                                    | 711.165: —           |         |                       |
| Avsättning till reservfonden .....                                                                                                                                                                            | 500.000: —           |         |                       |
| »       »   dispositionsfonden .....                                                                                                                                                                          | <u>2.479.750: —</u>  |         |                       |
|                                                                                                                                                                                                               | 502.419: 64          |         |                       |
| 1950 års vinst .....                                                                                                                                                                                          | 4.850.885: 04        |         |                       |
|                                                                                                                                                                                                               | <u>5.353.304: 68</u> |         | 29.554.454: 68        |
| <b>Långfristiga skulder</b>                                                                                                                                                                                   |                      |         |                       |
| 3½ % Obligationslån av år 1941 .....                                                                                                                                                                          | 2.672.000: —         |         |                       |
| AB Atlas Diesels Pensionsstiftelse .....                                                                                                                                                                      | <u>2.026.634: —</u>  |         | 4.698.634: —          |
| <b>Kortfristiga skulder</b>                                                                                                                                                                                   |                      |         |                       |
| Leverantörsskulder .....                                                                                                                                                                                      | 3.986.528: 67        |         |                       |
| Egna acceptor .....                                                                                                                                                                                           | 2.437.327: 87        |         |                       |
| Förskott från kunder .....                                                                                                                                                                                    | 4.156.171: 02        |         |                       |
| Skulder till dotterbolag .....                                                                                                                                                                                | 365.999: 02          |         |                       |
| »       »   övriga .....                                                                                                                                                                                      | 1.785.901: 91        |         |                       |
| Anställdas preliminärskatt .....                                                                                                                                                                              | 518.525: 13          |         |                       |
| 1951 års amortering å 3½ % obligationslån .....                                                                                                                                                               | 220.000: —           |         |                       |
| Bankskulder .....                                                                                                                                                                                             | 131.434: 92          |         |                       |
| Ogulden skatt och beräknad kvarstående skatt .....                                                                                                                                                            | <u>6.138.700: —</u>  |         | 19.740.588: 54        |
| <b>Ansvarsförbindelser</b>                                                                                                                                                                                    |                      |         |                       |
| Diskonterade växlar .....                                                                                                                                                                                     | 41.497: 62           |         |                       |
| Övriga ansvarsförbindelser .....                                                                                                                                                                              | 5.131.101: 91        |         |                       |
| Sammanlagda beloppet av under året utbetalda pensioner, utgående på grund av förpliktelser, vilka ej upptagits som skuld i balansräkningen eller motsvaras av där upptagen skuld till pensionsstiftelse ..... | <u>111.794: 45</u>   |         |                       |
|                                                                                                                                                                                                               | <b>Kronor</b>        |         | <u>53.993.677: 22</u> |



# VINST- och FÖRLUSTRÄKNING

för år 1950

|                                                                        |               | Kronor         |
|------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------|
| Vinst av rörelsen .....                                                | 13.870.684:   | 89             |
| Förvaltningskostnader .....                                            | 2.306.825:    | 30             |
|                                                                        | 11.563.859:   | 59             |
| Extraordinära intäkter som följd av<br>motortillverkningens avveckling |               |                |
| Försålda maskiner .....                                                | 3.080.720:—   |                |
| Återvunnen reserv i lager .....                                        | 2.800.000:—   | 5.880.720:—    |
|                                                                        |               | 17.444.579: 59 |
| Avskrivningar                                                          |               |                |
| Byggnader .....                                                        | 280.637:—     |                |
| Arbetsmaskiner och bilar .....                                         | 1.424.590:—   | 1.705.227:—    |
|                                                                        |               | 15.739.352: 59 |
| Inkomsträntor m. m.                                                    |               |                |
| Räntor från dotterbolag .....                                          | 127.542: 75   |                |
| » » övriga .....                                                       | 132.193: 71   |                |
| Provisionsinkomster från dotterbolag .....                             | 18.000:—      | 277.736: 46    |
|                                                                        |               | 16.017.089: 05 |
| Utgiftsräntor                                                          |               |                |
| Räntor till dotterbolag .....                                          | —:—           |                |
| » » övriga .....                                                       | 251.381: 01   | 251.381: 01    |
|                                                                        |               | 15.765.708: 04 |
| Extraordinära kostnader                                                |               |                |
| Subvention till AB Sicklahus .....                                     | 180.000:—     |                |
|                                                                        |               | 15.585.708: 04 |
| Diverse avsättningar                                                   |               |                |
| Dispositionsfond .....                                                 | 2.000.000:—   |                |
| Investeringsfond för byggnader .....                                   | 2.000.000:—   |                |
| Personalens semesterkassa .....                                        | 100.000:—     | 4.100.000:—    |
|                                                                        |               | 11.485.708: 04 |
| Preliminärskatt och beräknad kvarstående skatt ..                      | 6.634.823:—   |                |
| Återstår nettovinst kronor                                             | 4.850.885: 04 |                |

Nacka den 16 mars 1951

*M. Wallenberg*

*F. G. Liljenroth*

*Nils von Steyern*

*C. Tarras Sällfors*

*H. Pyk*

*Walter Wehtje*

Under hänvisning till vår revisionsberättelse intyga vi, att förestående balans-  
samt vinst- och förlusträkningar överensstämmer med bolagets räkenskaper.

*L. T. Bohlin*

*Olof Regnstrand*



# AKTIEFÖRTECKNING

## Aktier i dotterbolag

|                                                                                         |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| 15.000 aktier à kr. 100: — i Björneborgs Jern-<br>verks AB, Björneborg .....            | 1.300.000: —      |
| 1.000 aktier à kr. 100: — i AB Eccoverken,<br>Skara .....                               | 470.000: —        |
| 25.000 aktier à kr. 100: — i Injector Company<br>AB, Stockholm .....                    | 2.500.000: —      |
| 2.000 aktier à kr. 100: — i AB Sicklahus,<br>Nacka .....                                | 200.000: —        |
| 102 aktier à ptas 500: — i Atlas Diesel<br>S.A.E., Madrid .....                         | 1: —              |
| 100 aktier à n.kr. 1.000: — i A/S Atlas<br>Diesel, Oslo .....                           | 1: —              |
| 39.996 aktier à £ 1.— i Atlas Diesel Co., Ltd.,<br>Wembley .....                        | 1: —              |
| 5.000 aktier à fres 1.000: — i Atlas Polar<br>S.A., Paris .....                         | 1: —              |
| 1.000 aktier à fmk 1.000: — i Atlas Tryck-<br>luftmaskiner AB, Helsingfors .....        | 1: —              |
| 10 andelar à turk. £ 1.000: — i Atlas<br>Türk Ltd., Ortakligi, Istanbul .....           | 1: —              |
| 156.000 aktier à 5/— i Delfos Ltd., Benoni, Syd-<br>Afrika .....                        | 1: —              |
| 1.000 aktier à £ 1.— i Hesselman Motor<br>Corp., Ltd., London .....                     | 1: —              |
| 12 aktier à fl. 1.000: — i N.V. Holland-<br>Atlas, Rotterdam .....                      | 1: —              |
| 480 aktier à fres 1.000: — i Société Maro-<br>caine de l'Air Comprimé, Casablanca ..... | 1: — 4.470.010: — |

## Aktier i andra bolag

|                                                                                         |                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 3.000 aktier à kr. 100: — i Svensk Interkontinental Luft-<br>trafik AB, Stockholm ..... | 300.000: —          |
| <b>Kronor</b>                                                                           | <b>4.770.010: —</b> |



# REVISIONSBERÄTTELSE

## FÖR AKTIEBOLAGET ATLAS DIESEL

Undertecknade, som vid ordinarie bolagsstämma utsetts till bolagets revisorer, få rörande granskningen för år 1950 avgiva följande berättelse.

Vi hava tagit del av räkenskaper, protokoll och andra handlingar, som lämna upplysning om bolagets och koncernens ekonomi och förvaltning, granskat styrelsens och verkställande direktörens årsredovisning ävensom den för oss framlagda koncernbalansräkningen, samt i övrigt vidtagit de granskningsåtgärder som vi ansett erforderliga.

Räkenskaperna hava siffergranskats av Bohlins Revisionsbyrå Aktiebolag.

Reviderade bokslut hava vid avgivandet av denna berättelse icke förelegat från ett flertal dotterbolag.

Aktiebolagslagens föreskrifter angående aktieinnehav och koncernredovisning hava fullgjorts. Förslaget till vinstdisposition innefattar lagstadgad fondavsättning, och den föreslagna vinstutdelningen får med hänsyn till koncernens ställning och resultat icke anses stå i strid mot god affärssed.

Vi hava avgivit särskild revisionsberättelse beträffande AKTIEBOLAGET ATLAS DIESELS PENSIONSSTIFTELSE, som är en s. k. fri stiftelse och står under egen förvaltning.

Vi hava icke funnit anledning till anmärkning i avseende å de till oss överlämnade redovisningshandlingarna, bolagets bokföring eller inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Vi tillstyrka, att bolagsstämman

godkänner de före bokslutet gjorda överföringarna av kronor 2.000.000 till Investeringsfonden för byggnader, av kronor 2.000.000 till en Dispositionsfond och av kronor 100.000 till en Personalens semesterkassa,

fastställer den av styrelsen och verkställande direktören upprättade samt av oss påtecknade balansräkningen,

beviljar styrelseledamöterna och verkställande direktören ansvarsfrihet för förvaltningen under år 1950, samt

disponerar till förfogande stående vinstmedel enligt styrelsens och verkställande direktörens förslag.

Nacka den 31 mars 1951.

L. T. Bohlin

Olof Regnstrand

Auktoriserade revisorer



# BALANSRÄKNING

per den 31 december 1950 för  
**BJÖRNEBORGS JERNVERKS AB**  
 (inkl. Björneborgs Fastighets AB)

## *Tillgångar*

| Anläggningstillgångar                   |               | Kronor                       |
|-----------------------------------------|---------------|------------------------------|
| Skogs- och jordbruksfastigheter .....   | 161.274: —    |                              |
| Industrianläggningar och bostäder ..... | 4.253.403: —  |                              |
| Maskiner och ugnar .....                | 2.449.683: —  | 6.864.360: —                 |
| Omsättningstillgångar                   |               |                              |
| Råmaterial, hel- och halvfabrikat ..... | 1.411.802: 39 |                              |
| Fordringar .....                        | 1.992.367: 72 |                              |
| Aktier .....                            | 15.253: —     |                              |
| Kassa och banktillgodohavanden .....    | 125.279: 44   | 3.544.702: 55                |
|                                         |               | <b>Kronor 10.409.062: 55</b> |

## *Skulder*

### Eget kapital

|                           |                      |
|---------------------------|----------------------|
| Aktiekapital .....        | 1.500.000: —         |
| Reservfond .....          | 300.000: —           |
| Skuldregleringsfond ..... | 30.000: —            |
| Dispositionsfond .....    | 200.000: —           |
| Balanserad vinst .....    | 539.081: 91          |
| Årets vinst .....         | 41.566: 67           |
|                           | <b>580.648: 58</b>   |
|                           | <b>2.610.648: 58</b> |

### Långfristiga skulder

|                      |                     |
|----------------------|---------------------|
| Obligationslån ..... | 1.250.000: —        |
| Inteckningslån ..... | 1.033.765: —        |
| Förlagslån .....     | 1.000.000: —        |
|                      | <b>3.283.765: —</b> |

### Kortfristiga skulder

|                                            |                              |
|--------------------------------------------|------------------------------|
| Leverantörsskulder m. m. ....              | 1.409.534: 31                |
| Innestående lön och semesterersättning ... | 311.470: 07                  |
| Skattereserv .....                         | 21.575: —                    |
| Bankskulder .....                          | 2.772.069: 59                |
|                                            | <b>4.514.648: 97</b>         |
|                                            | <b>Kronor 10.409.062: 55</b> |







Stockholm  
A.-B. Ikatryck  
1951